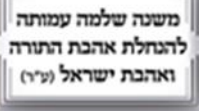

שתי משניות ליום משנה שלמה

י"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מסטפנט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרה"ק מנחם מנדל ב"ר שלום שכנא ע"ה הרה"ק משה בן נחמן ע"ה מרת חיה שיפמן ב"ר שלום ע"ה

משנה ה'

שְׁלֹש גֵרְנוֹת לְמַעַשְׂר בְּהֵמָה שלוש פרקים (זמנים) בשנה נקראים גורן* לענין מעשר בהמה, דהיינו שבהגיע אחד משלושת הזמנים הללו יש לעשר את כל הבהמות שנולדו לו בין פרק לפרק, ואסור לאכול, או למכור בהמות אלו עד שיעשר אותם: ואלו הם שלושת הזמנים: **בְּפֶרֶס הַפֶּסַח** חמישה עשר יום קודם לחג הפסח**, הגורן השני **בְּפֶרֶס הָעֶצְרֹת** חמישה עשר יום לפני חג השבועות, הגורן השלישי **בְּפֶרֶס הַחֹג** חמישה עשר יום לפני חג הסוכות, דהיינו היום האחרון לחודש אלול, **דְּבַרֵי רַבִּי עֲקִיבָא** בגמרא מבואר שקבעו את שלושת זמנים הנ"ל כדי שיהיו בהמות מצויות לעולי רגלים, שאע"פ שמותר למכור ולשחוט בהמות לפני שהגיע זמן הגורן, בכל זאת בעלי העדרים היו נמנעים מלשחוט קודם זמן הגורן עד שיעשרו, לפי שרצו לזכות במצוות המעשר, במיוחד שאין להם מכך חסרון כיס, שהרי במעשר בהמה רק החלב והדם מוקרב על המזבח, והבשר נאכל לבעלים, ולכן תיקנו את הגורן לפני שלושת הרגלים, כדי שלא ימנעו בעלי העדרים מלמכור את הבהמות לעולי הרגל. **בְּן עֲזַאי אָמַר** שיש שלושה זמנים אחרים לגורן הבהמות: **בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵדָר** היינו חמישה עשר יום לפני הפסח, אך סובר בן עזאי שחודש אדר הוא תמיד חודש חסר, לכן חמישה עשר יום קודם לפסח יוצא בכ"ט אדר***, הגורן השני **בְּאֶחָד בְּסִיּוֹן** בראש חודש סיון, וטעמו של בן עזאי הוא, שלפי שבין פסח לשבועות נולדות בהמות מועטות, לכן אם יעשר חמישה עשר יום קודם לחג שבועות, יאכלו מהם הרבה בהמות, כך שלא יישארו בהמות לעולי הרגלים, ולכן זמן המעשר הוא חמישה ימים לפני חג השבועות, הגורן השלישי לשיטת בן עזאי הוא **בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאָב** לפי שסובר בן עזאי שבהמות הנולדות בחודש אלול מתעשרות לעצמן, כפי שיבואר בהמשך המשנה. **רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִים** שיש שלושה זמנים אחרים לגורן מעשר בהמה: **בְּאֶחָד בְּנִיסָן** שסוברים הם כמו ברייתא בגמרא ששואלים ודורשים בהלכות הפסח שתי שבתות קודם הפסח, ולכן קבעו את זמן מעשר בהמה לזמן זה שאף הוא מהלכות הפסח, שאדם צריך לעלות לרגל עם המעשר בהמה שעושה, **בְּאֶחָד בְּסִיּוֹן** בראש חודש סיון כדעת בן עזאי ומאותו הטעם, **בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶלּוּל** בכ"ט באלול, כמו שיפורש בהמשך המשנה. שואלת המשנה **וְלָמָּה אָמְרוּ** שזמן הגורן הוא **בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶלּוּל** בכ"ט אלול, **וְלֹא אָמְרוּ בְּאֶחָד בְּתִשְׂרֵי** בא' תשרי, **מִפְּנֵי שֶׁהוּא א' תשרי יום טוב** שכן בתאריך זה נחגג ראש השנה שהוא יום טוב, **וְאִי אֶפְשָׁר לְעֵשֶׂר בְּיוֹם טוֹב** שכן בתהליך המעשר יש לצבוע את הבהמה העשירית שעוברת, ואסור לצבוע ביום טוב, לכן אין מעשרים בחג***, **לְפִיכֵן הִקְדִּימוּהוּ בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶלּוּל** לכן הקימו את זמן המעשר לבהמות שנולדו בקיץ לכ"ט באלול. **רַבִּי מֵאִיר אָמַר**: **בְּאֶחָד בְּאֶלּוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעַשְׂר בְּהֵמָה** ויש לעשר בנפרד את הבהמות שנולדו לפני א' באלול ואת אלו שנולדו לאחר א' באלול, ולכן לדעת רבי מאיר זמן הגורן הוא בכ"ט אב, כדי לעשות היכר בין הבהמות החדשות לישנות. **בְּן עֲזַאי אָמַר**: **הָאֶלּוּלֵינָן**

רבינו עובדיה מברסגורא

שלוש גרנות למעשר בהמה - בשלושה פרקים בשנה הבהמות מתעשרות. ולשון "גרנות", כתבואת גורן שהיא טבולה למעשר ואין אוכלים ממנו עד שיעשרו, כך בשלושה פרקים הללו אין אוכלים מן הבהמות ולא מוכרים מהן עד שיעשרו אותן.

פרוס הפסח - ט"ו יום קודם הפסח, דהיינו יום אחרון של אדר. ולשון "פרוס" - פלאג, חצי הזמן ששואלין בהלכות הפסח, דתניא "שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום". וכן "פרוס עצרת" ט"ו יום קודם. וכן "פרוס החג", דהיינו יום אחרון של אלול. וקבעו הנך תלתא זמני שיהיו קובעות למעשר בהמה, כדי שיהיו בהמות מצויות לעולי רגלים. דאע"ג דתנן במתניתין שעד שלא הגיע זמן הגורן מותר למכור ולשחוט, דגורן הוא הקובע למעשר, אפילו הכי לא שחטי להו אינשי עד שמעשרין, דניחא ליה לאינש לקיומי מצוה בממוניה בדבר שאין חסר בו כלום, כגון מעשר בהמה שהוא עצמו מקריב מעשר ואוכלו שלמים. ואם לא היו מעשרים בשלושה פרקים הללו, היו הרבה נמנעים למכור לפי שלא עושה, ולא היו בהמות מצויות לעולי רגלים.

בן עזאי אומר בתשעה ועשרים באדר - דהיינו ט"ו ימים קודם הפסח.

אלא דרבי עקיבא סבר אדר הסמוך לניסן פעמים חסר פעמים מלא, וט"ו יום קודם הפסח פעמים מתחילים בתשעה ועשרים באדר פעמים בשלושים באדר, הלכך לא קבע ליה זמן.

ובן עזאי סבר אדר הסמוך לניסן לעולם חסר, ותחלת פרוס הפסח הוי לעולם בכ"ט באדר.

באחד בסיון - מתוך שמיעוט בהמות יולדות מניסן ועד עצרת, אי מקדים ומעשר להו ט"ו יום קודם עצרת, כולן יהיו נאכלין קודם עצרת ולא תהא בהמה מצויה לעולי רגלים.

בעשרים ותשעה באב - בן עזאי לטעמיה, דאמר לקמן האלוילין מתעשרות בפני עצמן ואין מצטרפין עם אותן שנולדו קודם אלול, דשמא באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, והווי להו חדש וישן, ומספקא ליה אימת הוי ראש השנה, או אלול או תשרי, הלכך לא קבע זמן גרנן של קייטי בכ"ט באלול, דלא ליתי לצרופי הנולדים באלול בהדייהו.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

המשך רבינו עובדיה מברטנורא

באחד בניסן - סברי כרבי שמעון בן גמליאל, דאמר שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שתי שבתות, והיינו נמי בהלכות הפסח דמעשרין לבהמות כי היכי דליתחזו ברגל.

באחד בניסן - כדאמרן טעמא דבן עזאי, לפי שמיעוט בהמות יולדות מניסן ועד עצרת.

ולא אמרו באחד בתשרי - ואע"ג דהוא יום שתי שבתות.

מפני שהוא יום טוב - חדא ועוד קאמר: חדא משום דבעינן הכירא בחדש וישן, דאחד בתשרי הוא ראש השנה למעשר בהמה, ואע"ג דלא אתי לצרופי דתשרי בהדייהו, דהא אכתי לא נולד שום טלה היום, ואי נולד - מחוסר זמן הוא, אפ"ה לא מעשרינן ההוא יומא משום דבעינן למעבד הכירא בין חדש וישן, דלידעו איניש דלא ליצטרפו החדש עם הישן. ועוד, מפני שהוא יום טוב, משום סקרתא צבע אדום שצובע בו העשירי כדי שיהא ניכר, ואסור לצבוע ביום טוב.

האלולין מתעשרין בפני עצמן - כדפרישנא לעיל, דמספקא ליה אי הוי ראש השנה למעשר בהמה אחד באלול או אחד בתשרי, הלכך אין מתעשרין האלולין עם הנולדים מתשרי ואילך, משום דלא ליצטרפו ישן בחדש.

הבהמות שנולדו בחודש אלול **מתעשרין בפני עצמן** היינו שיש לעשר בהמות אלו בפני עצמן ולא לצרף עימהם בהמות שנולדו לפני א' באלול ולא בהמות שנולדו לאחר כ"ט באלול, ובגמרא מבואר טעמו של בן עזאי שהואיל ויש מחלוקת מתי הוא ראש השנה למעשר בהמה, רבי מאיר סובר בא' אלול ורבי אלעזר ורבי שמעון אומרים בא' תשרי, ואין אנו יודעים כמי ההלכה, לכן הבהמות שנולדו באלול יתעשרו בפני עצמן משום ספק תערובת של חדש וישן, היינו שלא יעשרו איתן בהמות ישנות משנת המעשר הקודמת, או בהמות חדשות משנת המעשר הבאה, לפי כל אחת משתי השיטות שהבאנו.

*ההלכה במעשר דגן היא: שמרגע שהתבואה נכנסה לגורן חייב לעשר אותה, ולכן גם בעניין מעשר בהמה משתמשת המשנה במילה 'גורן', ללמד שאם הגיע זמן הגורן יש חובה לעשר את הבהמות.

**בגמרא מבואר שהמילה פרוס משמעותה חצי, ודרשו שלושים יום קודם לחג שואלים ודורשים בהלכות הפסח, והיות וכתוב בפרוס הפסח, היינו חצי משלושים, יוצא ש'פרוס' הם חמישה עשר ימים, היינו חמישה עשר יום לפני חג הפסח, הוא הגורן הראשון למעשר בהמה.

***לעומת רבי עקיבא שסובר שפעמים חודש אדר הוא חסר ופעמים מלא, לכן הוא נוקט 'חמישה עשר יום קודם לפסח' בלי לנקוב בתאריך מפורט כמו בן עזאי.

****בגמרא מבואר טעם נוסף שאין מעשרים בא' תשרי, והטעם הוא, לפי שרצו לעשות היכר בין הבהמות החדשות לישנות, לפי שיש דעה שא' תשרי הוא ראש השנה למעשר בהמה, כפי שנלמד במשנה הבאה.

רבינו עובדיה מברטנורא

כל הנולדים - הך סתמא כרבי אליעזר ורבי שמעון.

חמשה לפני ראש השנה - אגב דבעי למתני חמשה לפני הגורן וחמשה לאחר הגורן מצטרפין, תנא נמי האי.

לא ישחוט - שהגורן קבעו למעשר מדרבנן.

ואם שחט פטור - ובהמה שריא באכילה. דלא אשכחן בטבל דמעשר בהמה לא לאו ולא מיתה.

משנתנו סוברת כרבי אלעזר ורבי שמעון שראש השנה למעשר בהמה הוא בא' תשרי ועל סמך זה מלמדת המשנה

כל הבהמות הנולדים מאחד בתשרי א' תשרי **עד עשרים ותשעה באלול** כ"ט אלול -

הרי אלו מצטרפין להיות עדר אחד, ומעשרים את כולם יחד, שכן כל הבהמות הם מאותה שנת מעשר. ברם אם נולדו לו **חמשה** בהמות **לפני ראש השנה וחמשה** בהמות נוספות **לאחר ראש השנה** - **אין מצטרפין** להתחייב במעשר, שכן אלו שנולדו לפני ראש השנה נקראות ישן ואלו שנולדו אחרי ראש השנה נקראות חדש, ואין מעשרין את הישן והחדש יחד כפי שלמדנו. אבל אם נולדו לו באותה שנה **חמשה** בהמות **לפני זמן הגורן** של מעשר בהמה **וחמשה** בהמות נולדו **לאחר** זמן **הגורן** של מעשר הבהמה, לדוגמא אם חמש בהמות נולדו בט"ו באדר וחמש נולדו ב"י ניסן וזמן הגורן הוא בא' ניסן - **הרי אלו מצטרפין** להיות עדר אחד וניתן לעשר את כולן יחד. שואלת המשנה **אם כן למה נאמר: 'שלוש גרנות למעשר בהמה'** אם ניתן לעשר יחד את כל הבהמות שנולדו באותה שנה, אם כן מדוע קבעו שלוש זמנים בשנה שהם גורן למעשר, שלכאורה נראה שאין משמעות הלכתית לזמנים אלו - ועונה המשנה **שעוד שלא הגיע זמן הגורן** - **מתר למפר ולשחט** את הבהמות קודם שיעשרן, אולם כאשר **הגיע זמן הגורן** עפ"י מה שקבעו חכמים כמו שלמדנו במשנה הקודמת - **לא ישחט** אין לשחוט את הבהמות קודם שיעשר אותן **ואם שחט** קודם שיעשר את הבהמות - **פטור** מעונש, והבהמה מותרת באכילה.

משנה ו